

лексики (гуманитарний профіль), комп'ютерне і мобільне приложения, контрольно-измерительные матеріали і методика преподавания языка в условиях гуманитарного профіля обучения. Подготовленные учебные материалы должны быть методически організованными і соответствовать потребностям речевой діяльності іностранцев-гуманитариев: журналистов, политологов, историков, психологов, юристов и т.д.

Гуманитарное направление как одно из ведущих в развитии профильного обучения в системе довузовской подготовки іностранцев предполагает свое дальнейшее развитие в аспекте разработки содержания обучения, программного, учебно-методического обеспечения и педагогического сопровождения.

Литература:

1. Азимов Э.Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) // Э.Г.Азимов, А.Н.Щукин. – М.: ИКАР, 2009. 448 с.
2. Сурыгин А.И. Педагогическое проектирование системы предвузовской подготовки иностранных студентов / А.И. Сурыгин. – СПб. : Златоуст, 2000. 128 с.
3. Методика преподавания русского языка как иностранного для зарубежных филологов-русистов (включенное обучение) / Под ред. А.Н.Щукина. – М.: Рус.яз. 231 с.

Проблеми професійної орієнтації та модернізації навчання іноземних студентів довузівської підготовки

Щербakov В.І.

ст. викладач кафедри природничих наук

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

м. Харків, Україна

e-mail: shcherbakov.v@i.ua

На підготовче відділення факультету міжнародної освіти НТУ «ХПІ» на навчання приїжджають, в основному, іноземні громадяни у віці 18-20 років, в період, коли ще відсутній життєвий досвід; немає чіткої позиції при виборі професії (спеціальності) з урахуванням своїх здібностей і потреб рідної країни в тих чи інших фахівцях; немає уявлень про систему освіти і спектрі спеціальностей в українській вищій школі.

Труднощі для іноземних громадян полягають також в тому, що, по-перше, вони не орієнтуються в класифікації напрямків - спеціальностей -

спеціалізація, не розуміють яке формулювання буде позначене в їх дипломі про вищу освіту (що особливо важливо для іноземних громадян). По-друге, багато спеціальностей в останні роки набули нові назви відповідно до міжнародної термінології, що не розкриває їх зміст, і пошуки їх в класифікаторі напрямів та спеціальностей навчання викликають певні труднощі у іноземних громадян. По-третє, в рекламних матеріалах, до яких мають доступ іноземні громадяни, переклад назв деяких спеціальностей на рідну мову або мову-посередник здійснений не завжди коректно, що призводить до ускладнень при ідентифікації назви і змісту спеціальності.

Всі ці труднощі викликають у іноземних студентів етапу довузівської підготовки стан тривожності, коли приходить побоювання, що обрана спеціальність не відповідає особистим запитам, можливостям, передбачуваному рівню затребуваності на ринку праці рідної для студента країни. Наслідком цього є часті зміни іноземними студентами профілю довузівської підготовки під час навчального року, що викликає, з одного боку, великі труднощі при організації навчально-виховного процесу, а з іншого боку, не дає можливості іноземному студенту отримати повноцінну підготовку до навчання у вузі за обраною спеціальністю.

Ось чому в даний час інтерес до проблем професійної орієнтації іноземних студентів етапу довузівської підготовки суттєво зріс.

Для вирішення проблем професійної орієнтації іноземних студентів в НТУ «ХПІ» був розроблений навчальний посібник «Путь к успеху через образование и науку».

Навчальний посібник призначений для підготовки іноземних громадян до навчання у закладах вищої освіти та допоможе їм у виборі майбутньої спеціальності. Посібник включає в себе: коротку інформацію, що дозволяє студентам отримати загальне уявлення щодо структури НТУ «ХПІ», відомості про напрями навчання, можливості наукової діяльності, а також відкриття та

винаходи вчених нашого університету. Навчальний посібник призначено для студентів та викладачів усіх форм довузівської підготовки [1, с. 2].

Зміни, що відбуваються сьогодні в світі, об'єктивно позначаються на розвитку освіти в цілому і в підготовці іноземних студентів для навчання у вищих навчальних закладах України, зокрема.

По-перше, освіта на сучасному етапі перестає бути просто засобом підготовки фахівців для різних сфер життєдіяльності. Сучасний процес освіти відбувається в умовах переходу від індустріальних технологій до науково-технічного виробництва, де врешті-решт успіх чи неуспіх визначаються рівнем розвитку особистості, рівнем інтелектуалізації фахівця. Тобто заслуговує на увагу тенденція до розвитку особистості кожного студента, до скерованості навчального процесу на людину і йдеться про необхідність усе більшої індивідуалізації навчального процесу іноземних громадян.

По-друге, сучасні процеси глобалізації загострюють конкуренцію, тому завдання постає таким чином, що ми повинні готувати конкурентоспроможного фахівця – студента-іноземця, не тільки з огляду на умови України, а й з огляду на світовий контекст. Виникає проблема: потрібно, окрім надання певної суми знань и навичок, навчити іноземного студента навчатися, а саме самостійно отримувати і аналізувати інформацію, приймати певні рішення на її основі і таке інше. Це теж потребує серйозних змін у навчальних планах і взагалі навчальній діяльності іноземних громадян.

По-третє, ми не можемо здійснювати навчальний процес на сучасному рівні без ефективного і масового використання комп'ютерної техніки.

Процеси глобалізації, що відбуваються у сучасному світі, також вимагають нових підходів до навчання молоді з різних країн, оскільки проникнення комунікантів до різних культурних просторів часто відбувається повільно та болісно. Це, в першу чергу, має відношення до адаптивних (адаптаційних) процесів, в ситуації, коли іноземні студенти, які отримують

вищу освіту в Україні, важко звикають до нових соціально-економічних та лінгвопрагматичних умов перебування на території нашої держави.

Розглянуті вище нові реалії сучасного життя істотно змінюють структуру і зміст підготовки іноземних громадян. Виходячи з цих позицій та спираючись на модель фахівця XXI століття, яку розроблено та впроваджується в НТУ «ХП», ми визначаємо сутність концепції оновлення (модернізації) навчання іноземних громадян під час навчання на підготовчому факультеті:

1. Кожен іноземний студент має за власним бажанням отримати можливість обирати мову навчання – українську, російську чи англійську, а підготовчі факультети мають бути забезпечені всією необхідною документацією та навчальними матеріалами відповідно до вимог МОНУ.

2. Кожен іноземний студент має отримати не тільки базові знання з української (російської, англійської) мови, природничих та соціально-економічних наук, а й оволодіти навичками та вміннями з ділової етики сучасного фахівця, він повинен достатньою мірою усвідомити потребу у постійному оновленні знань відповідно до логіки науково-технічного прогресу та самоосвіті протягом всього життя.

Концепція оновлення (модернізації) навчання передбачає ефективне використання нової методології навчально-пізнавальної діяльності студентів, новітніх інтерактивних педагогічних технологій, а саме розробку та впровадження в процес викладання різних дисциплін:

- ситуативних завдань;
- рольових ігор;
- мозкового штурму;
- комп'ютерних симуляцій.

3. Підготовка сучасних підручників з української (російської, англійської) мови як іноземної та нового покоління навчальних посібників з наукового мовлення має супроводжуватись розробкою сучасних технологій, що дозволять іноземним студентам в максимально короткий термін подолати «психологічний

бар'єр» до нового, сприятимуть формуванню у них нових соціально-психологічних установок, запобіганню помилок міжкультурного нерозуміння, що буде сприяти якнайшвидшій адаптації до іншомовного та нового для них культурного середовища.

Література:

1. Путь к успеху через образование и науку. Учебное пособие для иностранных студентов довузовской подготовки / Е. Н. Лапузина, Л. Н. Лисачук, Д. А. Кудий, Т. А. Снегурова, Ю. Р. Гаврылюк. – Харьков: НТУ "ХПИ", 2019. – 190 с. – На рус. яз.